

LATVIEŠU NOZARU LITERATŪRA UN DAIĻLITERATŪRA

“**ikigai**”. Jā, tieši tā – ar mazo burtu nosaukta japāņu dzīvesstila grāmata, kas veltīta tam, ko mēs katrs vēlamies visvairāk – dzīvot ilgi un laimīgi. “ikigai japāņu valodā nozīmē “iemesls būt”, “dzīves kaislība”, “vienmēr būt aktīvam”. Izdevuma autori **Ektors Garsija** un **Fransesks Miraljess**. Par to kā kļūt laimīgam ir sarakstītas daudzas grāmatas, bet šī grāmata atšķiras ar to, ka padomi balstās pieredzē un dzīves mākslā. Regulāra vingrošana, tējas dzeršana un veselīgs skatījums uz dzīvi – par to stāstīts grāmatā.

Vēsmas Lēvaldes rokās tapusi grāmata “**Hamleta vārdi : klasika un teksts Oļģerta Krodera interpretācijā**”. Šeit gan vairāk par O.Krodera personības izaugsmi un jo īpaši par Krodera darbu pie Viljama Šekspīra lugas “Hamlets”. Par Kroderu te stāsta arī aktieri – Rihards Rudāks un Jānis Makovskis. Kā arī paša Krodera domas par “Hamleta”

iestudējumu, par tik dažādajiem Hamletiem latviešu aktieru atveidojumā tikpat dažādos iestudējumos. Autore nesen ieguvusi Mākslas zinātņu doktora grādu. Jāatzīmē, ka grāds iegūts par pētījumu “Klasikas iestudējumi Oļģerta Krodera režijā: teksts un tā interpretācija”.

Savās atmiņās par latviešu bēgļu nometni Eslingenu dalās nu jau par Latvijā un pasaulē plaši pazīstamiem kļuvuši latvieši – Lolita Ritmane, Armands Birkens, Valdemārs Kārklīņš un citi slaveni latvieši grāmatā „**Atmiņas par Eslingenu**”. Eslingenē šogad notika Dziesmu svētki, kuri tieši tur svinēja savu septiņdesmitgadi. Eslingene ir pilsēta Vācijas dienvidos. Tā atrodas Nekāras upes krastos. Laikam tieši dabas tuvums palīdzējis latviešiem svešumā kļūt par kultūras cilvēkiem. Te savas zināšanas un prieku tālāk nodevuši mūziķi, aktieri, rakstnieki izdevēji, sportisti un pat skauti un gaidas. Te radies arī mūzikls jeb dziesmuspēle „Eslingena”, kura priecējusi ne tikai trimdas tautiešus, bet arī latviešus tepat – Dzimtenē.

Pretrunīgi vērtēta, bet ne viennozīmīga ir Margaritas Stārastes meitas **Lilītas Maijas Klinkertes** grāmata par savu māti – pazīstamo mākslinieci Margaritu Stārasti. Izdevums, kura nosaukums ir “**Margarita Stāraste: Post scriptum**”, viennozīmīgi nepatiks, pat kaitinās šīs ilustratores darbu cienītājus. Tautā tas drīzāk vērtēts pozitīvi, nekā negatīvi. Taču skaidrību Margaritas Stārastes dzīves līkločos ievieš viņas vēstules mīlotajam Gerritam. Ja attiecības ar meitu gluži nevedās, tad savus mazbērnus gan Stāraste ļoti mīlējusi. Grāmatu grezno melnbaltas fotogrāfijas. Interesants darbs, kas jāvērtē pašiem.

Jāņa Klētnieka grāmata “**Seno laikmetu lokos**” ir unikāla ar to, ka tā pēta dažādu tautu mūžības vietas un kapu pieminekļus. Ne tikai latvieši dižojas ar saviem kapu svētkiem, bet liela nozīme mirušo godināšanai bijusi un ir arī citās valstīs. Šeit arī par laiku, astronomiju un kalendāriem. Kā arī par kulta celtnēm tādā līmenī kā to pratušas senās tautas. Aē indoeiropiskie balti un viņu piemiņas vietas un dievības. Izglītojoša grāmata par to kā veidojušās svešzemju un mūsu tradīcijas.

Lasītājus aicinām iepazīties ar **Janas Veinbergas** stāstiem grāmatā “**Vēl viena diena**”. Aizvien ir interesanti lūkoties to rakstnieku darbos, ar kuriem neesam tik ļoti pazīstami. Iespējams, šī ir iespēja attīstīties latviešu prozas māksliniekiem. Varbūt, ka, laikam ejot, viņo kļūst arī par lielāku darbu – romānu autoriem. Un, šie īsie stāsti, dod iespēju novērtēt nākotnes latviešu dižpārdokļu iespējas. Bet vislabākais ir tajā, ka parasti šie stāsti attēlo mūsu ikdienas situācijas. Katrs stāsts ir notikums.

Arī **Ēriks Kūlis** pazīst labu drēbi. Padomju un ne tikai padomju cilvēka dzīvi un piedzīvojumus varēsiet lasīt viņa stāstu un noveļu krājumā “**Nelūdz, sudrabkaija**”. Šajā krājumā aprakstīti gan traģiski un izdevušies likteņi. Galvenie varoņi – Zodiaks Jāņtārpiņš, Gerda Pigore, Žanna Cisco un citi. Daži stāsti izraisa smaidu, citi skepsi, vēl citi – līdzpārdzīvojumu. Kūlis prot rakstīt, aizraujot visu paaudžu lasītājus. Un, ja iepatīkas, iespējams lasīt vēl citas kā bērniem, tā pieaugušajiem domātas grāmatas, kas ir Ulbrokas

bibliotēkas grāmatu plauktos. Lasītāju "pieradināšanai" šajā grāmatā apkopoti darbi no dažādiem laika posmiem.

Savukārt Tērvetes vēsturi, cilvēkus, kultūru, padarīto un priecējošo grāmatā "**Mana Tērvetes ieelpa**" aprakstījis latviešu literatūras klasiķis un sabiedrības cilvēks **Ēriks Hānbergs**. Te rodami dokumenti, vecas vēstules, interesantas fotogrāfijas un zīmējumi. Tas viss tēlo Tērvetes kultūrvēsturi. Arī cilvēkus, kuri to veido. Piemēram, Annu Brigaderi vai cilvēkus, kuri nodrošina Tērvetes dabas parka darbību. Vienlaikus Hānbergs stāsta arī par savā dzīvē piedzīvoto. Grāmata nākusi klajā, tuvojoties rakstnieka 85gadei. Viņš, rakstot šo grāmatu atkal, atradis to omulīgo un labdabīgo noskaņu, kāda piemīt vai visām Hānberga grāmatām. Par Hānbergu pāra dzīvošanu varat lasīt [Neatkarīgajā Rīta Avīzē](#).

ĀRVALSTU NOZARU LITERATŪRA UN DAIĻLITERATŪRA

Bibliotēkas lasītāju cienīts ir arī itāliešu rakstnieks **Alesandro Bariko**. Filosofiskās prozas cienītāji nu varēs lasīt viņa grāmatu „**Misters Gvins**”. Bibliotēkas plauktos atrodamas arī šī autora grāmatas “Zīds”, “Stikla pilis”, “Emava” un citas. Bariko ir ne tikai rakstnieks, bet arī mūzikas kritiķis. Viņa literārie darbi tulkoti vairākās valodās un saņēmuši literārās balvas visā pasaulē. Grāmata ir mūsdienīga un aizraujoša. Tieši tāda, ar kuru varat sākt iepazīšanos ar Bariko darbiem kopumā. Vai portretu var tikai uzzīmēt jeb to iespējams arī uzrakstīt? Uz šo jautājumu sniedz atbildi grāmata.

Agatas Kristi rakstu tiesību pārņemotāja, ir **Sofija Hanna**. Ulbrokas bibliotēkā jau lasāma viņas grāmata “Monogrammu slepkavības”, bet nule iznākusi cita grāmata “**Atvērtais šķirsts**”. Abās grāmatās savu darbību turpina Erkils Puaro. Un tikai šī detektīva cienītāji varēs pateikt vai izmeklētājs nav mainījis savu raksturu un pētniecības paņēmienus. Katrā ziņā kriminālnoziedzumi vēl aizvien ir tikpat noslēpumaini. Darbi tapuši pēc Agatas Kristi fonda aicinājuma. Par jauno Agatu Kristi varat lasīt viņas mājaslapā <https://sophiehannah.com/>

Ziemeļu autori turpina radīt skaudrus kriminālromānus. Tā zviedru autors **Ēriks Aksls Sunds** piedāvā savu jauno romānu “**Kraukļu meitene**”. Zem šī pseidonīma slēpjas divu autoru un draugu kopdarbs, kas ir pirmizdevums, bet jau ieguvis Zviedrijas Kriminālrakstnieku akadēmijas balvu, tulkots un izdots 38 valstīs. Biežais iesējums paver notikumu virkni, kas sāk risināties jau ar pirmajiem soļiem iemetot nežēlības un šausmu pasaulē – Stokholmas parkā tiek atrasts maza zēna līķis. Bet, kā vienmēr, romāns rāda arī policijas darbu, attiecības ģimenē, psiholoģiskas nianšes. Noslēpumu pilns romāns, kas liek domāt un secināt.

Vācu autore **Šarlote Lūkasa** iepriecina lasītājus ar attiecību stāstu grāmatā “**Tavs ideālais gads**”. Šis nav vienkāršs dāmu romāns. Tas atbild uz jautājumu “Kas ir tavas dzīves jēga?” Grāmatas iesējums cauri lapām sapņaini lillīgajā krāsā. Pirmssvētku un pēcsvētku laiks te mijas vietām un mijeidarbībā noris arī Džonatana un Hannas sastapšanās. Tā kā autore prot rakstīt arī spriedzes romānus, tad domājams, ka arī šeit sastapsiet romantiku, kura iet līkločus un vairās piepildīties. Romāns brīvajam laikam un atpūtai.

Fantāzijas žanru ar grāmatu “**Ogļu kalna bibliotēka**” pārstāv amerikānis **Skots Hokins**. Tiem, kuri ir ieinteresēti, iesakām pirms iedziļināšanās grāmatā skatīt citu lasītāju atsauksmes. Tās ir ļoti dažādas, bet katra aicina iepazīties ar izdevumu un to novērtēt. Tā ir vienlaicīgi gan baissa, gan vieda. Un savā žanrā – viena no labākajām. Īpatnēji romāna tēli – bibliotekāri, melnais humors un nedaudz tikpat melnu notikumu. Grāmata domāta kā nobriedušiem jauniešiem, tā nedaudz trakulīgiem pieaugušiem lasītājiem. Decembra mēneša sākumā Bārbalas Simsones [recenzija par grāmatu](#) bija lasāma laikrakstā “Kultūras diena”.

BĒRNU LITERATŪRA

Vladimira Kaijaka pasaka ar reāliem notikumiem **“Melnais kamols – amols – mols”** patiks visiem fantāzijas literatūras cienītājiem. Grāmata pabijusi arī Bērnu žūrijas sarakstos, tāpēc vislielākie šīs grāmatas cienītāji būs tieši mazie lasītāji. Fantastisko piedzīvojumu stāstu interesanti ilustrējis Viesturs Grants. Lieliskas atsauksmes ir no bērniem, kuri grāmatu jau lasījuši. Kā saka desmitgadīgais Kārlis *“Domāju, ka šī grāmata ir līdzīga “Hobitam” – tajā ir rūķi, elfi un neparasti piedzīvojumi, un beigas mani pārsteidza nesagatavotu...”*

Kārlis Skalbe ir latviešu bērnu un pieaugušo literatūras klasiķis. Nule izdota grāmata, kas pirmoreiz dienasgaismu ieraudzījusi 1937. gadā – **“Garā pupa”**. Tajā iekļauta jau minētā, pasaka, kā *“Burvja sirds”*, *“Pasaka par ēnu”*, *“Pārvēršanās”*, *“Ceļš uz pavasari”*, *“Kalns, kas dziedāja”*, *“Dzelzu puika”* un citas pasakas. Grāmatu ilustrējis mākslinieks Niklāvs Strunke. Bet tiešsaistē varat

klausīties un lasīt *“Pasaku par zelta ābeli”*, portālā Pasakas.net. Savukārt, **īpaši skolās un bibliotēkās datubāzē Letonika.lv** lasāmas K. Skalbes *“Ziemas pasakas”* un pasaka *“Kā es braucu Ziemeļmeitas lūkoties”*.

Māra Cielēna piedāvā košu, jo košu krājumu **“Pēterā vaigi”**, kurā iekļautas deviņas pasakas. Pirmā no tām ir gadalaikam atbilstoša – *“Ziema slēptuvē”*. Tie cilvēciski, ikdienišķi stāsti, kur dzīvo putni un zivis, norisinās svētku mielasts, un krēslas stundai ir savi stāsti. Izdevumu daiļo Gundegas Muzikantes zīmējumi.

Ziemassvētku dzejoļu krājums, kurš noderēs arī pārējās ziemas mēnešos, ir **Ulda Ausekļa** spalvai piederīgie dzejoļi ar nosaukumu **“Piparkūkas īkšķi tur”**. *“Viena sniegpārslā nosēstas uz cepures manas izņem telefonu un citām zvana.”* Šie īsti bērnišķīgi dzejoļi un šogad vai nākamajos ziemas saulgriežos kādu pantiņu no šīs *“piparkūku”* grāmatiņas varēs iemācīties arī kāds gados mazāks lasītājs.

Lasītājiem piedāvājam arī somu autora **Timo Parvelas** grāmatas **“Ella un draugi”** otro daļu. Grāmatā ievietotas vairākas nodaļas par Ellas piedzīvojumiem – *“Ella un nobeidzējs”*, *“Ella un Pauls”*, *“Ella un Kauslis”*, *“Ella nakts skolā”*. Arī pats grāmatas autors savulaik ir bijis skolotājs. Grāmatas darbība risinās vasaras brīvlaikā starp pirmo un otro klasi un arī pašā otrajā klasē, kurā, protams, mācās Ella. Grāmata par mazāko klašu skolas bērnu piedzīvojumiem patiks tiem, kuri jau no mazotnes ir literatūras gardēži un arī pieaugušajiem, kuriem patīk ziemeļvalstu literatūra, bet negribas lasīt darbus, kas rada drūmu noskaņu.

Pavisam mazajiem piedāvājam uzzināt **“Kur rodas piens”**. Īstā grāmata tiem mazuļiem, kas grib uzzināt, kur rodas gardie biezpiena sieriņi un saldējums. Vecākiem un bērniem kopīgi izlasot grāmatu, iespējams, radīsies vēlme apciemot lauku radus un noglāstīt īstu gotiņu. Bet pa vidu starp gotiņu un piena paciņu ir vesela tehnoloģiju pasaule, par kuru varat izlasīt grāmatā. Ulbrokas bibliotēkā varat aizņemt arī grāmatiņu; *“Kur rodas milti?”* Grāmatu autore ir **Kristīne Jacino**.

Mākslinieces **Agijas Stakas** bilžu grāmatiņas pamats ir **Jākoba un Vilhelma Grimmu** pasaka **“Trīs sivēntiņi”**. Grāmata iznākusi sērijā *“Pasaku klasika”*. Skatāma un lasāma priekšā pašiem mazākajiem bērniem. Jāatzīmē, ka apgāds Zvaigzne izdevis arī līdzīga satura un izskata grāmatu – brāļu Grimmu *“Ansītis un Grietiņa”*, kuru ceram drīzumā iegādāties.

Bibliogrāfe Ieva Mūrniece